

Doporučené učební a koncepční materiály pro výuku češtiny jako cizího (druhého) jazyka ukrajinských občanů

V rámci systému [zkoušky z češtiny pro trvalý pobyt](#) vznikla celá řada užitečných materiálů, které lze využít ve výuce češtiny jako cizího (druhého) jazyka. S ohledem na příchozí uprchlickou ukrajinskou vlnu byly vybrány následující vhodné materiály:

1. [Výuková videa](#)

Výuková videa zachycují běžné situace, kdy cizinec vstupuje do formální komunikace s většinovou společností. Videa zahrnují tato témata (modelové situace či scénáře): Bydlení, Řešení krizových situací, Zdravotní péče a zdravotní pojištění, Styk s policií, Práce, Styk s úřady, Cestování, Okolní prostředí a počasí, Kontakt s majoritní společností. Všechna videa jsou opatřena informací o jazykové úrovni, tématu, řečové dovednosti a dalšími jazykovými kategoriemi. Ke všem videím jsou k dispozici pracovní listy.

2. [Pracovní listy A1](#)

Pracovní listy jsou vytvořené k těmto modelovým situacím na úrovni A1: Denní režim, Osobní údaje, rodina a životopis, Stravování, Volný čas a zábava, Vzdělávání. Jsou určeny pro výuku češtiny jako druhého jazyka. Obsah pracovních listů je možné upravit pro potřeby ve třídě.

3. [Pracovní listy A2](#)

Pracovní listy jsou vytvořené k těmto modelovým situacím na úrovni A2: Denní režim, Osobní údaje, rodina a životopis, Stravování, Volný čas a zábava, Vzdělávání. Jsou určeny pro výuku češtiny jako druhého jazyka. Obsah pracovních listů je možné upravit pro potřeby ve třídě.

4. Publikace: [Jazyková integrace a komunikace s cizinci](#)

Publikace představuje obecný úvod do problematiky jazykové integrace a dorozumění se s nerodilými mluvčími. Publikace popisuje reálné jazykové schopnosti nerodilých mluvčích na úrovni A2 a zároveň nabízí vhodné postupy, jak překonávat jazykovou a kulturní bariéru v kontaktu s cizinci. Jedná se zejména o obsah na str. 65 až 121.

5. [Modelové situace](#)

Jedná se o online nástroj zahrnující komunikační témata, která lze přímo využít ve výuce. Konkrétní modelové situace neboli scénáře jsou důležitým nástrojem pro výuku češtiny jako druhého jazyka. Modelová situace umožňuje spojit jazykovou výuku s reálným světem. Uvedené scénáře víceméně představují začlenění určitých modelových životních situací z praxe přímo do vyučování (např. jak si mám koupit a jak mám užívat lék na předpis). Při učení jazyku scénáře poskytují přesný kontext

užití jazyka, který je sice simulovaný, ale potenciálně reálný. Poskytují naprosto konkrétní a přesný rámec k realizaci jednotlivých dovedností.

6. Publikace: [Rámcové kurikulum pro přípravu ke zkoušce](#)

Publikace zahrnuje rámcové instrukce pro plánování kurzu včetně vymezení obsahu jazykového kurzu, doporučené strategie pro rozvoj jednotlivých řečových dovedností, rady pro zohlednění skutečných jazykových potřeb migrantů. Materiál obsahuje celkem 13 kapitol: Jazyk a integrace, Cílová skupina, Cíle přípravného kurzu, Úroveň znalosti jazyka A1/A2 podle SERRJ, Obsah přípravy ke zkoušce, Lektor v přípravném kurzu, Principy výuky, Sociokulturní a mezikulturní aspekty, Koncepce lekce, Organizace kurzů, Prostor a vybavení, Evaluace kurzu, Hodnocení a testování. Samostatná část se věnuje řešení problémových situací ve výuce. Materiál je doplněn o příklady dobré praxe. Jedná se o vhodný materiál zejména pro organizátory kurzů, str. 23–39, 43–55.

7. Publikace: [Metodická podpora lektorů v přípravných kurzech ke zkoušce pro trvalý pobyt](#)

Publikace je určena především lektorům přípravných jazykových kurzů. Obsahuje praktické informace a návody pro výuku v přípravných kurzech. Zahrnuje 7 kapitol: Vedení výuky, Motivace ve výuce, Metodika výuky, Cílové skupiny, Výukové materiály, Společný evropský referenční rámec pro jazyky a Praktické návody. Každá kapitola je členěná do podkapitol, přičemž kapitola 3 zahrnuje následující důležité aspekty (podkapitoly 3.1 až 3.7): plánování lekce, sylabus, komunikační metoda výuky, výuka bez zprostředkovacího jazyka, výuka řečových dovedností, výuka slovní zásoby, výuka fonetiky, výuka gramatiky, hodnocení ve výuce. V rámci materiálu je dále důležitá kapitola 5 (bez poslední části: e-learning), která pojednává o výběru vhodného výukového materiálu a dále podkapitola 6.5 Řečové dovednosti na úrovni A1/A2 a kapitola 7, která zahrnuje praktické návody pro realizaci výuky.

8. Publikace: [Sylabus přípravného kurzu](#)

Publikace je pomůckou pro učitele, kteří připravují uchazeče ke zkoušce A2 z češtiny pro trvalý pobyt. Navazuje jak na Rámcové kurikulum, tak na Metodickou podporu. Sylabus je konkrétně určený pro padesátihodinový prezenční kurz, jehož cílem je bezprostřední příprava ke zkoušce. Sylabus je určený pro specifický kurz, lze ho ovšem použít jako vzor pro vytváření obecných jazykových kurzů.

9. Publikace: [Referenční popis češtiny](#)

Publikace definuje obsah češtiny jako druhého jazyka ve vztahu ke zkoušce z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR. Popis slouží jako výchozí materiál nejen pro tvorbu zkoušek, ale i pro přípravu podkladů a materiálů, které využívají učitelé ve výuce a v kurzech připravujících cizince na zkoušku z češtiny. Z textu lze využít zejména kapitolu 5 (Jazykové funkce) a kapitolu 10 (Sociokulturní kompetence).

10. Publikace: [Metodika přípravy ke zkoušce](#)

Publikace, která má charakter metodického materiálu, zahrnuje kromě přípravy na zkoušku celou řadu nadčasových, důležitých a praktických aspektů pro výuku jazyka komunikační metodou založenou na dovednostním učení.